

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ADMINISTRACJI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

z dnia 21 lutego 1985 r.

w sprawie dodatkowych znaków i sygnałów dla kierujących tramwajami i trolejbusami.

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 6, poz. 35) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Ustala się dodatkowe znaki pionowe i sygnały dla kierujących tramwajami i trolejbusami, z obowiązkiem ich stosowania w pierwszej kolejności przed innymi znakami i sygnałami.

2. Znaki i sygnały, o których mowa w ust. 1, wyrażają ostrzeżenia, zakazy, nakazy i informacje.

Rozdział 2

Znaki pionowe.

A Znaki ostrzegawcze.

§ 2. 1. Dodatkowe znaki ostrzegawcze uprzedzają o miejscach na drogach, w których występuje lub może występować niebezpieczeństwo, oraz zobowiązują do zachowania szczególnej ostrożności.

2. Dodatkowe znaki ostrzegawcze dla kierujących tramwajami umieszcza się po prawej stronie toru, nad torem przeznaczonym dla danego kierunku ruchu lub między torami na słupach sieci trakcyjnej.

3. Dodatkowe znaki ostrzegawcze dla kierujących trolejbusami umieszcza się nad jezdnią lub częścią jezdni przeznaczoną dla ruchu trolejbusów.

4. Odległość dodatkowego znaku ostrzegawczego od miejsca niebezpiecznego jest zależna od warunków lokalnych i wynosi od 50 do 200 m.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do znaku „niedostateczna skrajnia budowli”, który umieszcza się bezpośrednio na obiekcie.

§ 3. 1. Znaki ostrzegawcze uprzedzające o zbliżaniu się do miejsca, w którym ruch tramwajów jest kierowany za pomocą trójbarwnej lub specjalnej sygnalizacji świetlnej, są następujące:

- 1) „sygnalizacja świetlna” (rysunek AT-1).
- 2) „sygnalizacja świetlna wzbudzana” (rysunek AT-2), ostrzegający o zbliżaniu się do skrzyżowania, na którym tramwaj wzbudza wydzieloną dla siebie fazę.

2. Znak „niebezpieczny zjazd dla tramwajów” (rysunek AT-3) ostrzega o znacznym spadku podłużnym toru tramwajowego, o wartości podanej na znaku.

3. Znak „stromy podjazd dla tramwajów” (rysunek AT-4) ostrzega o znacznym wzniesieniu toru tramwajowego, o wartości podanej na znaku.

4. Znak „niedostateczna skrajnia budowli” (rysunek AT-5) oznacza miejsce, w którym nie są dotrzymane wymagane wymiary skrajni budowli.

B Znaki zakazu.

§ 4. 1. Dodatkowe znaki zakazu dla kierujących tramwajami i trolejbusami obowiązują na torze lub drodze, na których są umieszczone.

2. Dodatkowe znaki zakazu dla kierujących tramwajami i trolejbusami umieszcza się nad torem (jezdnią) lub po prawej stronie toru (jezdni) przeznaczonego dla danego kierunku ruchu.

§ 5. 1. Znak „ograniczenie prędkości tramwajów” (rysunek BT-1) oznacza zakaz przekraczania prędkości określonej na znaku liczbą kilometrów na godzinę. Uchylenie tego zakazu przed skrzyżowaniem (rozwidleniem) torów oznacza znak „koniec ograniczenia prędkości tramwajów” (rysunek BT-2).

2. Znak „blokada zwrotnicy” (rysunek BT-3) oznacza, że zakazany jest wjazd na zwrotnicę dopóty, dopóki poprzedni tramwaj nie minie miejsca ustawienia tego znaku.

C. Znaki nakazu.

§ 6. Dodatkowe znaki nakazu dla kierujących tramwajami i trolejbusami umieszcza się nad torem (jezdnią) przeznaczonym dla danego kierunku ruchu.

§ 7. 1. Jazdę bez pobierania prądu w miejscu oznaczonym nakazują znaki:

- 1) „izolator sekcyjny” (rysunek CT-1), oznaczający miejsce zainstalowania izolatora sekcyjnego dzielącego sieć jezdnią.
- 2) „granica zasilania” (rysunek CT-2), oznaczający miejsce, w którym znajduje się granica zasilania sieci jezdnej z różnych podstacji.

2. Znak „początek hamowania” (rysunek CT-3) oznacza miejsce przed przystankiem, w którym ze względów bezpieczeństwa ruchu kierujący powinien rozpocząć hamowanie elektryczne, chyba że sytuacja ruchowa wymaga innego manewru.

D. Znaki informacyjne

§ 8. 1. Dodatkowe znaki informacyjne dotyczące możliwości rozjazdu są następujące:

- 1) znak „zwrotnica elektryczna lewoskrętna” (rysunek DT-1), który oznacza miejsce zainstalowania zwrotnicy nastawianej elektrycznie, umożliwiającej skręt w lewo i jazdę na wprost,
 - 2) znak „zwrotnica elektryczna prawoskrętna” (rysunek DT-2), który oznacza miejsce zainstalowania zwrotnicy nastawianej elektrycznie, umożliwiającej skręt w prawo i jazdę na wprost.
2. Znak „odgromnik” (rysunek DT-3) informuje o miejscu zainstalowania odgromnika na słupie trakcyjnym.
3. Znak „odłącznik sieciowy” (rysunek DT-4) informuje o miejscu zainstalowania odłącznika sieciowego na słupie trakcyjnym.
4. Znak „punkt zasilający” (rysunek DT-5) informuje o miejscu zainstalowania punktu zasilającego sieć jezdnią.
5. Znak „punkt powrotny” (rysunek DT-6) informuje o miejscu zainstalowania punktu powrotnego układu zasilania.
6. Znak „jazda bez prądu” (rysunek DT-7) oznacza, że ze względów energetycznych, od miejsca ustawienia tego znaku do miejsca ustawienia znaku „początek hamowania” (rysunek CT-3), kierujący tramwajem powinien jechać bez pobierania prądu, chyba że sytuacja ruchowa wymaga innego manewru.

Rozdział 3

Sygnały świetlne nadawane przez urządzenia umieszczone na drodze lub torowisku.

A. Sygnały świetlne dla kierujących tramwajami.

§ 9. 1. Dodatkowe sygnały świetlne dla kierujących tramwajami, zastosowane na skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną, powinny być barwy białej.

2. Sygnały takie mogą być stosowane również w innych miejscach, gdy uzasadniają to warunki ruchu.

§ 10. 1. Sygnały świetlne, o których mowa w § 9, są następujące:

- 1) sygnał w kształcie kreski pionowej (rysunek ST-1), oznaczający zezwolenie na ruch,
- 2) sygnał w kształcie kreski poziomej (rysunek ST-2), oznaczający zakaz ruchu,
- 3) sygnał migający w kształcie kreski pionowej, oznaczający zakaz ruchu; zakaz nie dotyczy kierujących tramwajami, które w chwili zapalenia się tego sygnału znajdują się tak blisko, że nie mogłyby być zatrzymane przed sygnałem bez gwałtownego hamowania; sygnał ten oznacza jednocześnie, że za chwilę zapali się sygnał ST-2.

2. Kierujący tramwajem nie stosuje się do sygnału określonego w ust. 1 pkt 1, jeżeli:

- 1) ruch pojazdu utrudniałby opuszczenie jezdni pieszym, którzy wkroczyli na nią podczas sygnału zielonego,
- 2) ze względu na warunki ruchu na skrzyżowaniu lub za nim opuszczenie skrzyżowania nie byłoby możliwe przed zakończeniem nadawania sygnału zezwalającego na ruch,

3. Jeżeli sygnalizator nadaje sygnały tylko dla jednego kierunku jazdy, to nad sygnalizatorem należy umieścić czarną strzałkę na białym tle (ST-3); strzałka skierowana do góry oznacza kierunek jazdy na wprost. Przepis ten stosuje się również w razie wskazywania podwójną strzałką dwóch kierunków jazdy.

4. Sygnalizatory nadające dodatkowe sygnały dla kierujących tramwajami mogą być umieszczone po prawej stronie toru przeznaczonych dla danego kierunku jazdy przed lub za skrzyżowaniem w obszarze najlepszej widoczności ze stanowiska motorniczego.

B. Sygnały świetlne dla kierujących trolejbusami oraz innymi pojazdami komunikacji publicznej poruszającymi się po wydzielonych dla nich pasach ruchu.

§ 11. 1. Na skrzyżowaniach z trójbarwną sygnalizacją świetlną mogą być stosowane oddzielne sygnały z zastosowaniem barwy białej dla kierujących trolejbusami oraz innymi pojazdami komunikacji publicznej poruszającymi się po wydzielonych dla nich pasach ruchu.

2. Sygnały, o których mowa w ust. 1, stosuje się zawsze, gdy pojazdy komunikacji publicznej poruszające się po wydzielonych dla nich pasach ruchu korzystają z wydzielonej bezkolizyjnej fazy sygnalizacji.

3. Nad sygnalizatorami nadającymi sygnały, o których mowa w ust. 1 i 2, umieszcza się napis „BUS”.

§ 12. Sygnały świetlne, o których mowa w § 11, są następujące:

- 1) sygnał w kształcie kreski pionowej (rysunek SB-1), oznaczający zezwolenie na ruch i odpowiadający sygnałowi zielonemu w sygnalizacji trójbarwnej,
- 2) sygnał w kształcie dwóch kropek (rysunek SB-2), odpowiadający sygnałowi złotemu w sygnalizacji trójbarwnej i oznaczający zakaz ruchu; zakaz nie dotyczy kierujących pojazdami, które w chwili zapalenia się tego sygnału znajdują się tak blisko, że nie mogłyby być zatrzymane przed sygnałem bez gwałtownego hamowania; sygnał ten oznacza jednocześnie, że za chwilę zapali się sygnał SB-3,
- 3) sygnał w kształcie kreski poziomej (rysunek SB-3), odpowiadający sygnałowi czerwonemu w sygnalizacji trójbarwnej i oznaczający zakaz ruchu; takie samo znaczenie ma sygnał SB-4; sygnał SB-4 oznacza jednocześnie, że za chwilę zapali się sygnał SB-1.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 13. Spis dodatkowych znaków i sygnałów dla kierujących tramwajami i trolejbusami zawiera załącznik nr 1, a ich wzory — załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że do dnia 31 grudnia 1988 r. obowiązują dotychczas stosowane znaki i sygnały dla kierujących tramwajami i trolejbusami.

Minister Administracji i Gospodarki Przestrzennej:
W. Oliwa

Załącznik nr 1 do rozporządzenia
Ministra Administracji i Gospodarki
Przestrzennej z dnia 21 lutego
1985 r. (poz. 62)

SPIS DODATKOWYCH ZNAKÓW I SYGNAŁÓW DLA KIERUJĄCYCH TRAMWAJAMI I TROLEJBUSAMI

I. Znaki pionowe

A. Znaki ostrzegawcze

- numer
rysunku
AT-1 znak „sygnalizacja świetlna”,
AT-2 znak „sygnalizacja świetlna wzbudzana”,
AT-3 znak „niebezpieczny zjazd dla tramwajów”,
AT-4 znak „stromy podjazd dla tramwajów”,
AT-5 znak „niedostateczna skrajnia budowl”.
B. Znaki zakazu

- BT-1 znak „ograniczenie prędkości tramwajów”,
BT-2 znak „koniec ograniczenia prędkości tramwajów”,
BT-3 znak „blokada zwrotnicy”.

C. Znaki nakazu

- CT-1 znak „izolator sekcyjny”,
CT-2 znak „granica zasilania”,
CT-3 znak „początek hamowania”.

D. Znaki informacyjne

- DT-1 znak „zwrotnica elektryczna lewoskrętna”,
DT-2 znak „zwrotnica elektryczna prawoskrętna”,
DT-3 znak „odgromnik”,

- DT-4 znak „odłącznik sieciowy”,
DT-5 znak „punkt zasilający”,
DT-6 znak „punkt powrotny”,
DT-7 znak „jazda bez prądu”.

II. Sygnały świetlne

A. Sygnały świetlne dla kierujących tramwajami

- numer
rysunku
ST-1 sygnalizator z sygnałem „zezwolenie na ruch”,
ST-2 sygnalizator z sygnałem „zakaz ruchu”,
ST-3 sygnalizator z sygnałami „tylko dla kierunku ruchu wskazanego strzałką”.

B. Sygnały świetlne dla kierujących trolejbusami oraz innymi pojazdami komunikacji publicznej poruszającymi się po wydzielonych dla nich pasach ruchu

- SB-1 sygnalizator z sygnałem „zezwolenie na ruch”,
SB-2 sygnalizator z sygnałem „uwaga”,
SB-3 sygnalizator z sygnałem „zakaz wjazdu”,
SB-4 sygnalizator z sygnałem „zakaz wjazdu” — za chwilę zapali się sygnał „zezwolenie na ruch”.

Załącznik nr 2 do rozporządzenia
Ministra Administracji i Gospodarki
Przestrzennej z dnia 21 lutego
1985 r. (poz. 62)

WZORY DODATKOWYCH ZNAKÓW I SYGNAŁÓW DLA KIERUJĄCYCH TRAMWAJAMI I TROLEJBUSAMI

AT. Znaki ostrzegawcze

AT-1

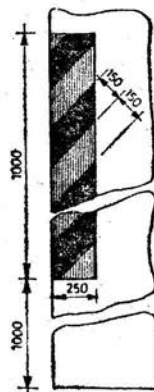
AT-2

AT-3

AT-4

AT-5

BT. Znaki zakazu

BT-1

BT-2

BT-3

CT. Znaki nakazu

CT-1

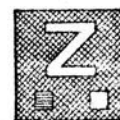

CT-2

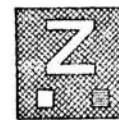

CT-3

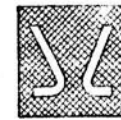
DT. Znaki informacyjne

DT-1

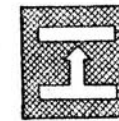
DT-2

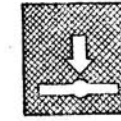
DT-3

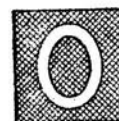
DT-4

DT-5

DT-6

DT-7

BARWY:

- BIAŁA — SZARA
— ŻÓŁTA — NIEBIESKA
— CZERWONA — CZARNA

Wszystkie dodatkowe znaki, z wyjątkiem znaku „Niedostateczna skrajnia budowl” mają kształt kwadratu o boku 300 mm.

ST. Sygnały świetlne dla kierujących tramwajami

ST-1

ST-2

ST-3

SB. Sygnały świetlne dla kierujących trolejbusami oraz innymi pojazdami komunikacji publicznej poruszającymi się po zarezerwowanych dla nich pasach ruchu.

SB-1

SB-2

SB-3

SB-4

63

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ADMINISTRACJI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

z dnia 21 lutego 1985 r.

w sprawie szkolenia osób kierujących tramwajami.

Na podstawie art. 79 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 6, poz. 35) zarządza się, co następuje:

§ 1. Szkolenie osób kierujących tramwajami, zwanych dalej „motorniczymi”, odbywa się w ośrodkach kursowego szkolenia komunalnych przedsiębiorstw komunikacji miejskiej, według programu nauczania ustalonego przez Ministra Administracji i Gospodarki Przestrzennej w porozumieniu z Ministrami Komunikacji, Spraw Wewnętrznych oraz Oświaty i Wychowania; program określa także okres trwania szkolenia oraz tryb egzaminowania.

§ 2. Używane do nauki jazdy tramwaje powinny być tak przystosowane technicznie, aby zapewniały bezpieczne nauczanie prowadzenia, a w szczególności powinny być wyposażone w dodatkowe urządzenia uruchamiania hamulca, dostępne dla instruktora.

§ 3. 1. Do prowadzenia ośrodka kursowego szkolenia motornicznych wymagane jest uzyskanie zezwolenia terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw gospodarki komunalnej stopnia wojewódzkiego, właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej.

2. Zezwolenie na prowadzenie ośrodka kursowego szkolenia motornicznych wydawane jest na czas nieokreślony przedsiębiorstwu komunikacji miejskiej, które ma odpowiednie warunki do prowadzenia szkolenia, dysponuje odpowiednimi pomieszczeniami i sprzętem oraz jest w stanie zatrudnić fachowców z odpowiednimi kwalifikacjami.

3. Zezwolenie może być cofnięte w razie stwierdzenia, że:

- 1) szkolenie nie jest prowadzone według obowiązujących programów nauczania,
- 2) nie są przestrzegane warunki szkolenia,
- 3) ośrodek kursowego szkolenia nie rozpoczął działalności szkoleniowej w ciągu sześciu miesięcy od daty uzyskania zezwolenia.

§ 4. 1. Szkolenie w ośrodkach kursowego szkolenia motornicznych prowadzą wykładowcy lub instruktorzy.

2. Wykładowcą lub instruktorem może być osoba, która:

- 1) ukończyła 22 lata,
- 2) korzysta w pełni z praw publicznych,
- 3) nie była skazana za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym,
- 4) ma co najmniej wykształcenie średnie i 2 lata praktyki zawodowej w komunikacji miejskiej lub transporcie drogowym, a instruktor nauki jazdy — ponadto 4 lata praktyki w prowadzeniu tramwajów,
- 5) ma prawo jazdy co najmniej kategorii B, a instruktor nauki jazdy — ponadto pozwolenie na prowadzenie tramwajów,
- 6) daje rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków,
- 7) ukończyła specjalistyczny kurs metodyczno-dydaktyczny według obowiązującego programu albo ma kwalifikacje pedagogiczne do nauczania kandydatów na kierowców w szkołach.

3. Wykładowcą może być również osoba, której cofnięto uprawnienia do kierowania pojazdami samochodowymi ze względu na stan zdrowia.

4. Wykładowcy i instruktorzy nauki jazdy mogą być okresowo poddawani sprawdzeniu kwalifikacji pedagogicznych i fachowych.

§ 5. Pozwolenie na prowadzenie tramwajów może uzyskać osoba, która:

- 1) spełnia warunki ustalone dla osób ubiegających się o uzyskanie pozwolenia, określone w art. 74 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 6, poz. 35),
- 2) ukończyła kurs według programu wymienionego w § 1,
- 3) złożyła egzamin w zakresie znajomości obowiązującego programu nauczania.

§ 6. Pozwolenie na prowadzenie tramwajów wydaje terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw gospodarki komunalnej, właściwy dla obszaru działania przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej, zwany dalej „właściwym organem”. Wzór pozwolenia określa załącznik do rozporządzenia.